

RAÄ Kville 1429, Tanums kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning steg 2

Linda Wigert

Kulturlandskapet rapporter 2019:15

**RAÄ Kville 1429, Tanums kommun,
Västra Götalands län
Arkeologisk utredning steg 2**

Linda Wigert

Administrativa uppgifter

Fastighet: Norra Backa 1:3, Kville socken, Tanums kommun, Västra Götalands län
Länsstyrelsebeslut datum/dnr: 2019-09-06/431-27870-2019
Uppdragsgivare: Werner Arkitekter AB
Fältarbetsperiod: 2019-10-16
Projektnummer: 19221
Projektansvarig: Annika Östlund
Fältansvarig: Linda Wigert
Övrig personal: Andreas Toreld, samt praoelev Emilia
För personalens meriter hänvisas till Kulturlandskapets hemsida.
Utredningsområdets storlek: 300 m²
Belägenhet i SWEREF 99 TM: Norr 6503 723 m, Öst 286 232 m
Höjd över havet: 40 meter
Dokumentationsmaterial: Mätfiler, fotografier och beskrivningar.
Digitalt dokumentationsmaterial förvaltas av Kulturlandskapet.
Fynd: Har ej omhändertagits.

RAÄ Kville 1429, Tanums kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning steg 2

Kulturlandskapet rapporter 2019:15
© Kulturlandskapet 2019

Författare: Linda Wigert

Foton: Där fotograf ej anges är bilder tagna av fältpersonalen.

Omslagsbild framsida: Vy mot golfbanan, med Kville 1429 i förgrunden. Foto mot SÖ. Bilden togs i samband med arkeologisk utredning i april 2011.

Bild baksida: Emilia och Linda undersöker Kville 1429. Foto mot NÖ.

Orienteringskarta: Framställd av Kulturlandskapet med data från QGIS, Fornreg samt Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Topografisk grundkarta samt plankarta: Tillhandahållen av uppdragsgivaren.

Övriga kartor och situationsplaner: Framställda av Kulturlandskapet.

Redigering och layout: Andreas Hansen, Omland Form och Fotografi

Sökord: Stensättning, röjningsröse

Kulturlandskapet
Ekelidsvägen 5
457 40 FJÄLLBACKA
www.kulturland.se
kontakt@kulturland.se

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	
Bakgrund och syfte	7
Utredningsområdet	7
Tidigare undersökningar	7
Metod	8
Utredningsresultat	
Fynd	9
Analysresultat	9
Tolkning och antikvarisk bedömning	
Värdering av måluppfyllelsen	10
Förslag på ytterligare åtgärder	10
Källor	11

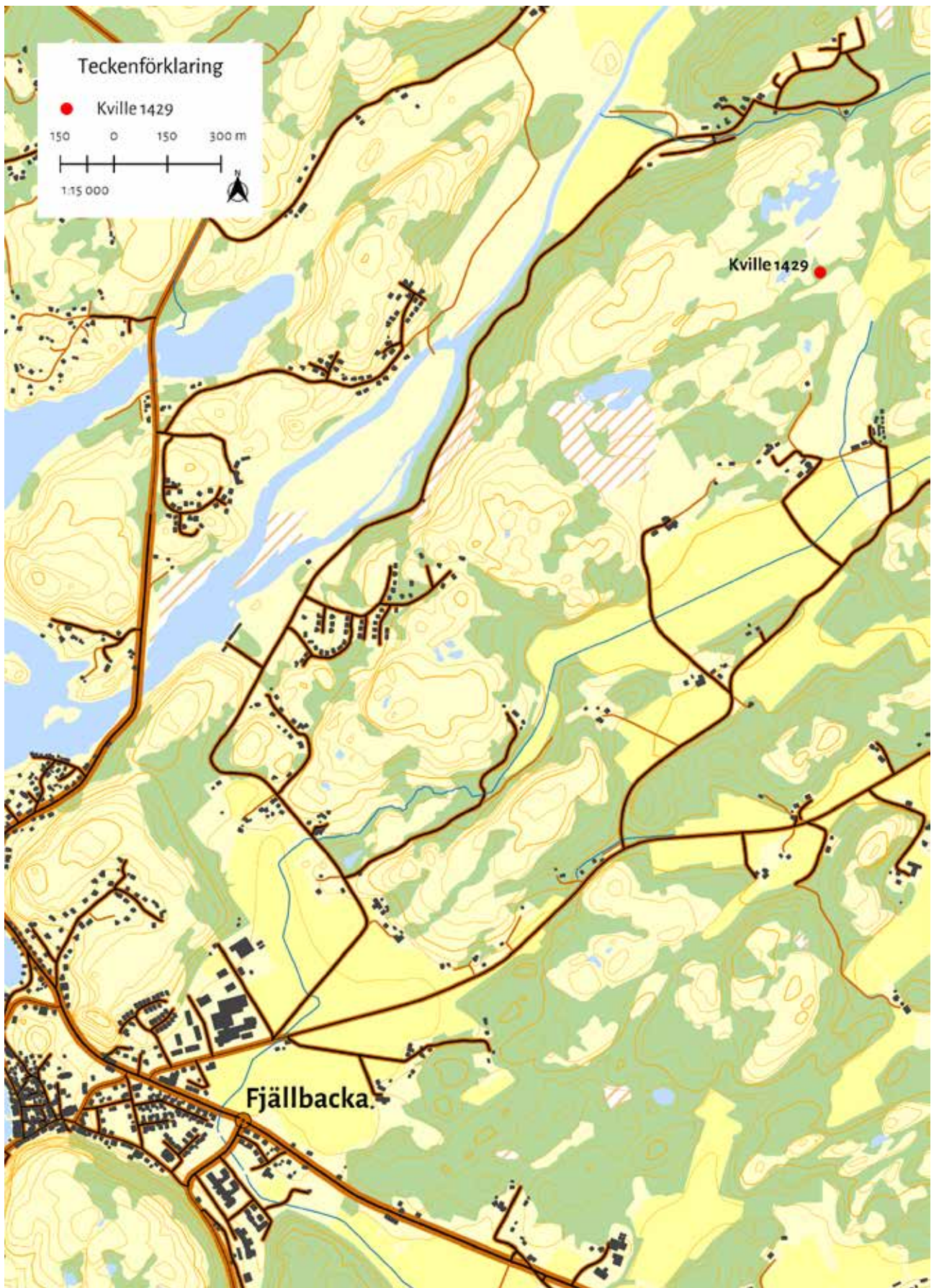

Illustration 1. Karta över Fjällbacka och Norra Backa med Kville 1429 utmarkerat. © Lantmäteriet.

RAÄ Kville 1429, Tanums kommun, Västra Götalands län Arkeologisk utredning steg 2

Sammanfattning

Werner Arkitekter AB projekterar på uppdrag av Golfhöjden Resort AB för upprättande av detaljplan för förtätning av befintligt stugområde i norra delen av Norra Backa 1:3, Tanums kommun. Inom planområdet finns RAÄ Kville 1429, en möjlig fornlämning i form av potentiell stensättning. Kulturlandskapet har fått i uppdrag av Länsstyrelsen att genomföra en arkeologisk utredning steg 2 för att fastställa om Kville 1429 är en fornlämning eller ej.

Vid utredningen framkom inget som tyder på att Kville 1429 är en fornlämning. Lämningstyp har ändrats från stensättning till röjningsröse, och antikvarisk status har ändrats från möjlig fornlämning till ingen antikvarisk bedömning. Lämningen bedöms som undersökt och borttagen, och inga fortsatta åtgärder föreslås inom nu aktuellt utredningsområde.

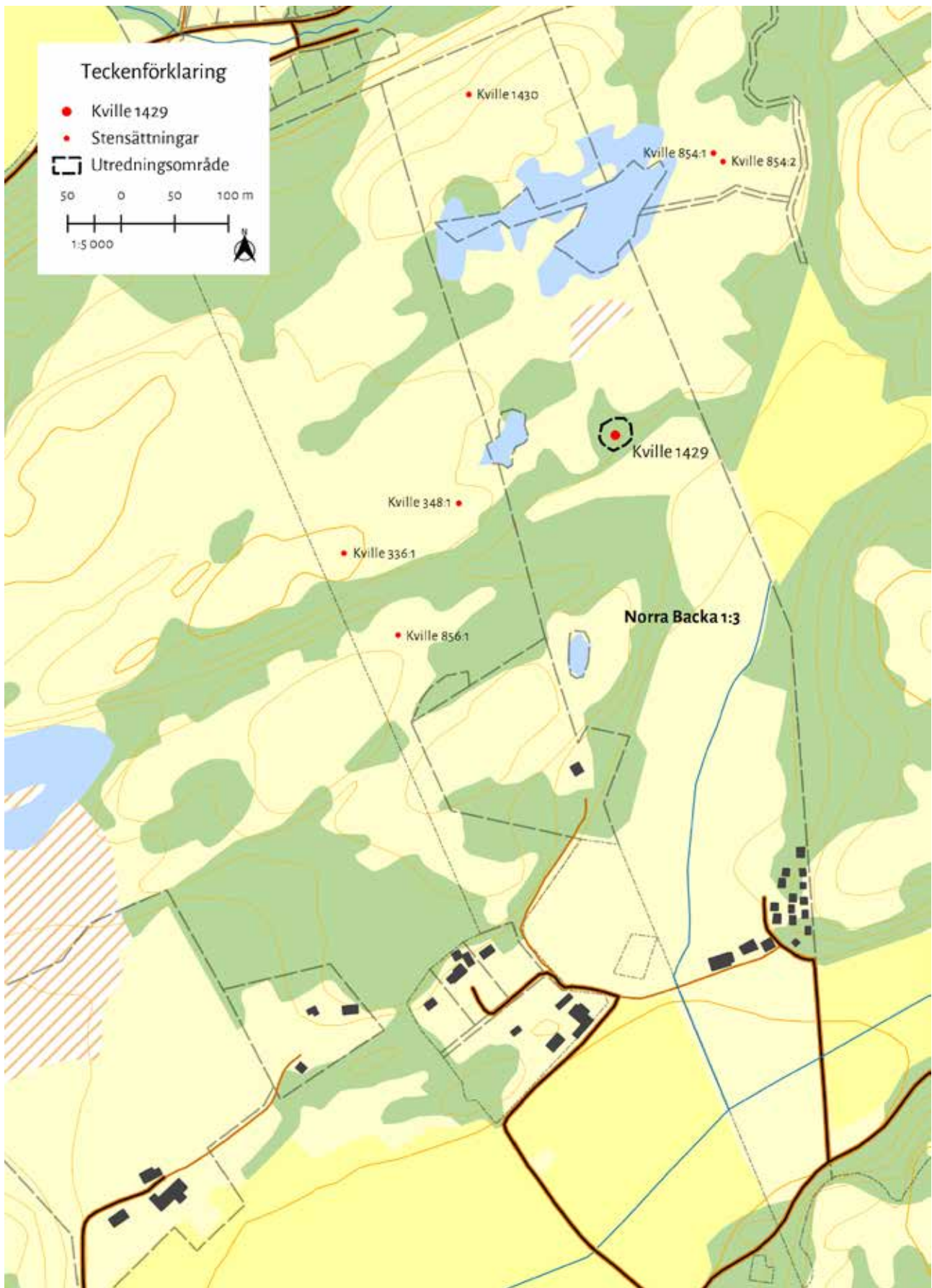

Illustration 2. Karta över Norra Backa 1:3 med Kville 1429 och utredningsområdet markerat. Även stensättningar nämnda i texten är markerade. © Lantmäteriet.

Inledning

Bakgrund och syfte

Werner Arkitekter AB projekterar på uppdrag av Golvhöjden Resort AB för upprättande av detaljplan för förtätning av befintligt stugområde i norra delen av Norra Backa 1:3. Inom planområdet finns RAÄ Kville 1429, en möjlig fornlämning i form av potentiell stensättning, *illustration 1*. Kulturlandskapet har fått i uppdrag av Länsstyrelsen att genomföra en arkeologisk utredning steg 2 för att fastställa om Kville 1429 är en fornlämning eller ej.

Utredningsområdet

Utredningsområdet omfattar Kville 1429, en cirka 2,5 x 2,5 meter stor eventuell stensättning, samt en radie av 10 meter runt denna, *illustration 2*. Lämningen är belägen cirka 3 kilometer nordost om Fjällbacka, i en sidodal till den större Nordbydalgången, på hällmark strax norr om en golfbana, *illustration 3*.

Golfbanan är anlagd på äldre jordbruksmark och ett flertal lämningar i form av diken och sten-

gärdesgårdar finns ännu bevarade. Kville 1429 är belägen på sluttande hällmark cirka 20 meter från tidigare odlad yta. I närområdet finns ett flertal fornlämningar i form av stensättningar (Kville 1430, 854:1, 348:1, 336:1, 854:2 och 856:1), se *illustration 2*. För utförligare beskrivning av landskap och Kulturmiljö hänvisas till rapporterna från utredning 2011 samt utredning steg 1 2019.¹

Tidigare undersökningar

RAÄ Kville 1429 (L1960:7623) påträffades vid arkeologisk utredning 2011, varvid den bedömdes som stensättning och fornlämning.²

Vid förnyad utredning, steg 1, av utökat planområde 2018, bedömdes Kville 1429 som möjlig fornlämning. Omtolkningen baserades på lämningens läge samt storleken på stenarna vilka båda ansågs atypiska.³

I området kring Kville 1429 återfinns både andra, bekräftade stensättningar och ett flertal odlingsrösen. Kville 1429 har både en form och ett

1 Östlund 2011; Östlund 2019

2 Östlund 2011

3 Östlund 2019

Illustration 3. Utsikten över golfbanan med Kville 1429 i förgrunden. Foto mot sydöst.

Illustration 4 (överst). Kville 1429, då utredningen inleddes. Lodfoto mot nordöst. Illustration 5 (ovan vänster). Kville 1429, helt frilagd från växtlighet. Foto mot söder. Illustration 6 (ovan höger). Kville 1429, frilagd från växtlighet. Lodfoto mot nordöst.

utseende som mer liknar en stensättning än ett odlingsröse, men placeringen är atypisk, *illustration 3 och 4*.

Metod

Utredningen inleddes med att lämningen frilades från vegetation, *illustration 5 och 6*. Bevuxet område kring lämningen undersöktes med geospjut för att fastställa om fler stenar med koppling till lämningen gick att hitta.

Stenarna i lämningen fotodokumenterades och dess utbredning mättes in med RTK-GPS. Därefter lyftes de bort en i taget tills dess att lämningens antikvariska status kunde fastställas. Fältarbetet fotodokumenterades löpande.

Arbetet utfördes av arkeologerna Linda Wiggert och Andreas Toreld, samt Emilia, praoelev.

Utredningsresultat

Utredningen inleddes med att lämningen frilades från vegetation. Därefter lyftes stenarna bort en i taget. Först avlägsnades de stenar som låg i ett övre skikt. Jordlagren mellan stenarna genomsöktes efter fynd eller tecken på gravgömma. Därefter avlägsnades det undre lagret av sten så att hällytan frilades.

Efter att två lager av sten avlägsnats från lämningens mittparti framträdde ett något tjockare lager av humös silt som låg samlat i en mindre svacka. Partiet grävdes varsamt ut men innehöll inget som liknade resterna av en gravgömma, *illustration 7*.

Vare sig fynd eller konstruktionsdetaljer som tyder på att Kville 1429 utgörs av en fornlämning påträffades.

Fynd

Inga fynd av förhistorisk karaktär framkom. En bit frostsprängd och obearbetad flinta samt ett fåtal mindre stenar av varierande bergart fanns under de större stenarna. Ett mindre antal re-centa föremål påträffades i nordöstra kanten av lämningen, bland annat fönsterglas och kläddres-ter, *illustration 8*.

Analysresultat

Inga naturvetenskapliga analyser har utförts.

Illustration 7. Översikt över Kville 1429 då utredningen avslutades. I mitten syns den mindre svacka som påträffades under stenhögen. Lodfoto mot nordöst.

Tolkning och antikvarisk bedömning

Kville 1429 kan efter avslutad utredning avskriv-
vas som möjlig fornlämning. Lämningen kan
snarare beskrivas som en stentipp. Av det re-
centa fyndmaterialet att döma är det troligt att
lämningen består av ett röjningsröse från tiden
då golfbanan söder om lämningen nyttjades som
jordbruksmark. Lämningens atypiska placering,
cirka 20 meter från jordbruksmark, tolkas som
en slump. Har stenen flyttats med maskin är det
mycket möjligt att avståndet till åkerkanten inte
har spelat någon större roll.

Lämningstyp har ändrats från stensättning
till röjningsröse. Antikvarisk status ändras från
möjlig fornlämning till ingen antikvarisk be-
dömning. För undersökningsstatus anges un-
dersökt och borttagen.

Värdering av måluppfyllelsen

Utredningen genomfördes enligt plan och

uppsatta mål uppnåddes. Inga avvikelser har
rapporterats.

Förslag på ytterligare åtgärder

Inga fortsatta åtgärder föreslås inom nu aktuellt
utredningsområde. För övriga kulturhistoriska
lämningar inom planområdet kvarstår de
önskemål om hänsyn som beskrevs i rapporten
från arkeologisk utredning steg 1, utförd 2018.⁴

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Kul-
turmiljölagen (KML) och genom miljöbalkens
generella hänsynsregler, där stor vikt läggs vid
hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljö-
er. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till
länsstyrelsen.

Stengärdesgårdar i anslutning till jordbruks-
mark åtnjuter biotopskydd enligt Miljöbalken 7
kap. 11 §. Detta innebär att de inte får täckas över
eller tas bort. Ansökan om dispens från biotop-
skyddet skickas till länsstyrelsen.

---

⁴ Östlund 2019

Illustration 8. Fynd av recenta föremål samt de mindre stenarna som påträffades underst i stenhögen.

Källor

Litteratur

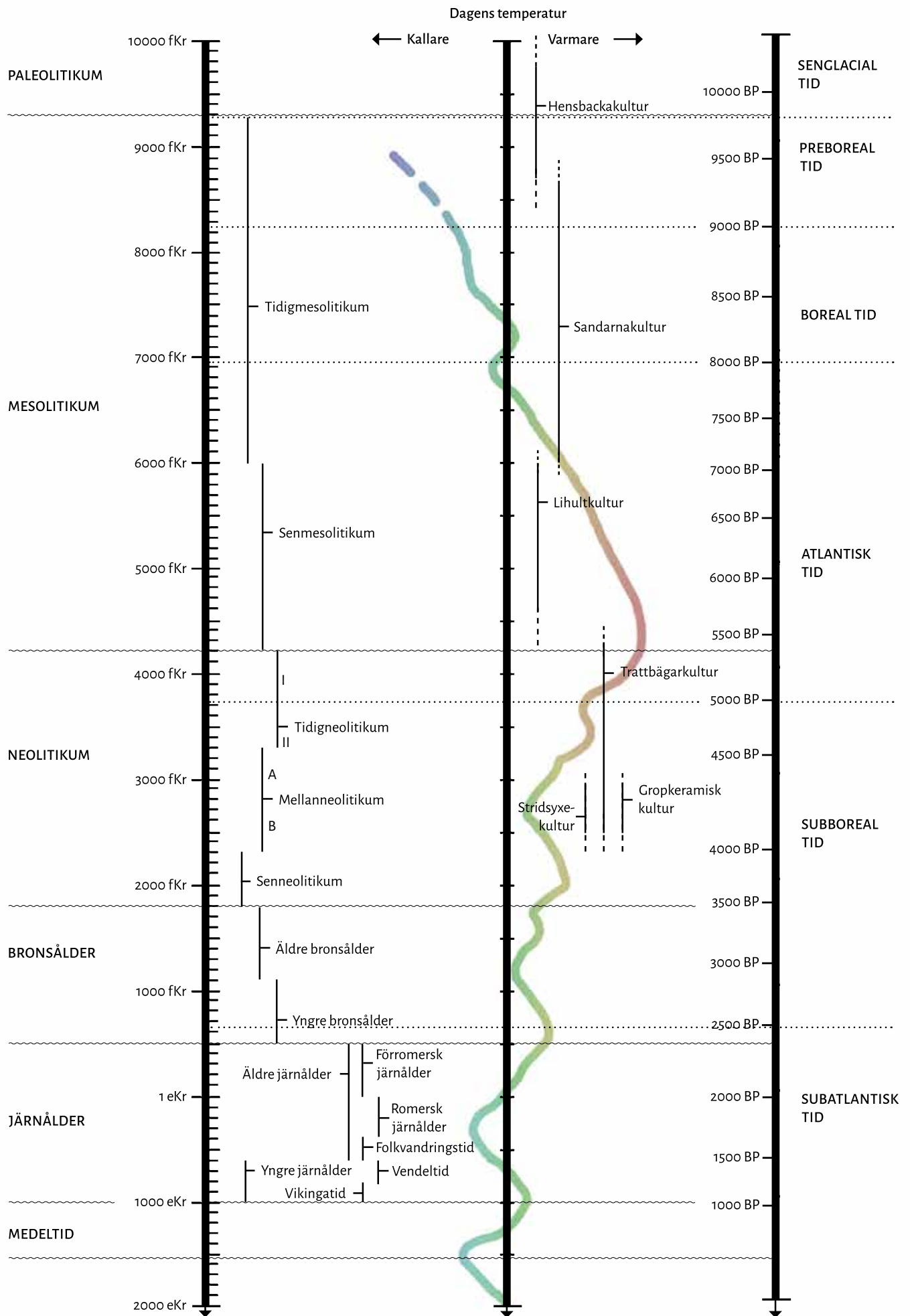
- Östlund, Annika 2011 *Norra Backa 1:3, Tanums kommun. Arkeologisk utredning*. Kulturhistoriska rapporter 117. Rio Kulturkooperativ.
- Östlund, Annika 2019 *Norra Backa 1:3, Kville socken, Tanums kommun, Västra Götalands län. Arkeologisk utredning steg 1. Stenbrottslämningar och jordbrukslämningar från 1800- och 1900-tal*. Kulturlandskapet rapporter 2019:3.

Digitala källor

- Fornsök <https://app.raa.se/open/fornsok/>

**Norra Backa 1:3, Kville socken, Tanums kommun,
Västra Götalands län**

Kulturlandskapet har utfört en arkeologisk utredning steg 2 av Kville 1429, en eventuell stensättning. Uppdraget syftade till att fastslå lämningens antikvarisk status. Efter avslutad utredning fastslås att lämningen utgjordes av ett sentida röjningsröse. Lämningen bedöms som undersökt och borttagen, och antikvarisk status har ändrats från möjlig fornlämning till ingen antikvarisk bedömning.

www.kulturland.se